

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-34-42, факс: 255-33-13, e-mail: comeuroint@v.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

**щодо проекту Закону України
про внесення змін до деяких законів України щодо вимог до керівників
державних підприємств та членів виконавчих органів господарських
товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток)
належать державі
(реєстр. № 5332 від 05.04.2021, н.д. Шевченко Є.В., Пивоваров Є.П. та ін.)**

Комітет розглянув проект Закону на своєму засіданні 09 червня 2021 року (протокол № 76) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

1. Загальна характеристика законопроекту

Метою законопроекту, як зазначено в пояснювальній записці до нього, є забезпечення діяльності керівників державних підприємств, господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, в тому числі державних банків та виконавчих органів цих підприємств таким чином, щоб вона відповідала Конституції України, інтересам держави та суспільства.

Для досягнення вищезазначених цілей законопроектом пропонується законодавчо закріпити такі вимоги до керівників державних унітарних та комерційних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, а також голови та членів правління державних банків:

- громадянин України;
- відсутність громадянства (підданства) іншої країни (інших країн);
- володіє державною мовою.

2. Належність законопроекту за предметом правового регулювання до сфери дії права Європейського Союзу

Проект Закону за предметом правового регулювання належить до сфери законодавства про компанії, що відповідно до Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 року № 1629-IV належить до пріоритетних сфер, в яких здійснюється адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу та охоплюється зобов'язаннями України

передбаченими у рамках Глави 13 «Законодавство про заснування та діяльність компаній, корпоративне управління, бухгалтерський облік та аудит» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).

3. Відповідність законопроекту праву ЄС

За результатами правового аналізу проекту Закону щодо його відповідності асquis ЄС та Угоді про асоціацію слід зазначити таке.

Згідно з положеннями *статті 387 Угоди про асоціацію*, визнаючи важливість комплексного застосування ефективних правил та методики у сферах законодавства щодо заснування та діяльності компаній, корпоративного управління, а також щодо бухгалтерського обліку та аудиту, з метою створення повноцінно функціонуючої ринкової економіки та задля стимулювання торгівлі, Сторони домовилися співробітничати, зокрема, з питань подальшого розвитку політики корпоративного управління відповідно до міжнародних стандартів, а також поступового наближення до правил та рекомендацій ЄС у цій сфері згідно з Принципами ОЕСР щодо корпоративного управління, що зазначені в Додатку XXXVI до цієї Угоди.

Керівними принципами ОЕСР щодо корпоративного управління на підприємствах державної форми власності (редакція 2015 року) (далі – Керівні принципи) встановлено, що для виконання своїх функцій стратегічного скерування та моніторингу діяльності керівників державних підприємств (далі – ДП), наглядові ради ДП повинні мати необхідні повноваження, володіти потрібними компетентностями й бути об'єктивними. Наглядові ради ДП зобов'язані діяти добросовісно і нести відповідальність за свої дії.

Законопроектом встановлюються вимоги до громадянства керівників державних унітарних підприємств та державних комерційних підприємств (зміни до статті 73 та 74 Господарського кодексу України), членів колегіального виконавчого органу (особою, яка здійснює повноваження одноосібного виконавчого органу) господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі (зміни до статті 11-2 Закону України «Про управління об'єктами державної власності»), голови та членів правління державного банку (зміни до статті 7 Закону України «Про банки і банківську діяльність»).

Запропоновані зміни не відповідають положенням пункту В анотації до розділу VII «Обов'язки наглядових рад підприємств державної форми власності» Керівних принципів, якою визначено, що однією з важливих функцій Наглядових рад ДП повинна бути функція призначення та звільнення керівників

ДП. Без цього повноваження Наглядовим радам ДП важко виконувати свою функцію моніторингу в повному обсязі та брати на себе відповідальність за результативність діяльності ДП. У деяких випадках призначення та звільнення керівників ДП може відбуватися за згодою організації-власника чи в консультації з нею. Деякі країни відхиляються від цієї належної практики та, у випадку ДП у повній державній власності, дозволяють призначати керівників ДП безпосередньо державі. З метою зберегти доброчесність Наглядової ради, належна практика вимагатиме принаймні консультацій з Наглядовою радою.

Незалежно від типу процедури, призначення повинні базуватися на критеріях професіоналізму та на результатах конкурентного відбору. Особливо для великих ДП, що задіяні у господарській діяльності, належною практикою вважається використання незалежних експертів для управління процедурою відбору. Правила й процедури висування кандидатури та призначення керівника ДП повинні бути прозорими та визначити лінію підзвітності між керівником ДП, Наглядовою радою та організацією-власником ДП. Необхідно розкривати інформацію про будь-які домовленості між акціонерами щодо кандидатури керівника ДП.

Додатково необхідно зазначити, що відповідно до Меморандуму про економічну і фінансову політику, схваленого Радою директорів Міжнародного валютного фонду 09 червня 2020 р., Україна взяла на себе зобов'язання зберегти прогрес досягнутий у зміцненні корпоративного управління, та переглянути структуру корпоративного управління для державних підприємств за сприяння ОЕСР та ЄБРР для приведення його у відповідність з Керівними принципами ОЕСР щодо корпоративного управління на підприємствах державної форми власності (підпункт b «Управління державними підприємствами» пункту 29 Меморандуму).

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до ЄС

Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо вимог до керівників державних підприємств та членів виконавчих органів господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі (реєстр. № 5332 від 05.04.2021, н.д. Шевченко Є.В., Пивоваров Є.П. та ін.) **суперечить міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції, та потребує доопрацювання з метою приведення у відповідність до положень Керівних принципів ОЕСР щодо корпоративного управління на підприємствах державної форми власності.**

Голова Комітету

САС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000EED52E007FC38E00
Дійсний до: 20.01.2023 0:00:00

І.О. КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ

Апарат Верховної Ради України
№ 04-20/10-2021/190623 від 10.06.2021

537942